

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 11*

A PARTICIPATIVE MODEL ON INFORMATION TECHNOLOGY
LEARNING RESOURCE MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION
COMMITTEE IN THE SMALL SIZED SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 11

พิมลรัตน์ โสธารัตน์

Pimonrat Sotaratt

ณรงค์ พิมสาร

Narong Pimsan

ณกมล ปุญชเขตต์ทิกุล

Nakamon Punchakhetthikul

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University, Thailand

E-mail: pimonrat_aim@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้รวมจำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 28 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 155 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้ค่าสถิติ

* Received 5 January 2021; Revised 18 January 2021; Accepted 5 February 2021

ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD.) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.51 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ พบว่าจากการสนทนากลุ่ม รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีความถูกต้องและเหมาะสม 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านผลการพัฒนาสถานศึกษาและด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, การมีส่วนร่วม, การบริหาร, แหล่งเรียน, เทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the participation and demand for information technology learning resources management 2) to develop a model of participation in learning resources management 3) to experiment with a model of learning resources management participate in learning resource management and 4) to evaluate model of participation in learning resources management. It was a research combines quantitative and qualitative research. The instruments used were interview forms. The key informants for in - depth interviews were the administrators and teachers in charge of the learning resources totally of 12 persons were obtained by selecting specific and quantitative research. The tool used was a questionnaire. The samples used in this research were 28 school administrators and 28 teachers responsible for information technology learning resources and 155 basic school committee. The statistics used for data analysis were statistical (mean \bar{X}) standard deviation (SD). The results of the research were as follows: 1) the condition of participation and the need to manage the learning resources according to opinions of the school administrators found that the participation was at the highest level (\bar{X} = 4.51 2) The pattern of participation in learning resources management found that from group discussion model of participation in learning resources management was correct and appropriate 3)the results of the experiment were used in the form of participation in the management of the learning resources in terms of the development of educational institutions and of participation

was at high level and their opinions towards the implementation of the model of participation was management. The learning resources were at a high level and 4) the evaluation of the model of participation in the management of the learning resources was at a high level.

Keywords: Model, Participation, Management, Learning Resources, Information technology

บทนำ

สังคมในปัจจุบันและอนาคตเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทำให้การจัดการศึกษาของ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพ สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ นำมาสู่ความเจริญ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมทั้งโลก ทั้งการดำเนินการในภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมเพื่อยกระดับและพัฒนาให้ประชาชนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงได้มีการเชื่อมต่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาให้มีบทบาทในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสืบค้นเอกสาร ตำรา การสอนทางไกล เพราะ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะ การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานของชีวิต การศึกษาที่ดีย่อมนำไปสู่การพัฒนาคนของชาติ ให้มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีการประสานความสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ข้อ (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มีความรอบรู้ อีกทั้งในหมวดที่ 9 ที่ว่า ด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต และในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีความสำคัญมาก ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ถือให้เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งการเรียนรู้ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงเรื่องแหล่งเรียนรู้ไว้ในส่วนของสื่อการเรียนรู้ว่าการจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง สถานศึกษาควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและมีคุณภาพ อีกทั้งใน มาตรา 39 และมาตรา 40 บัญญัติให้กระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษาโดยตรง โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แม้ว่ารัฐจะมีหน้าที่และงบประมาณในการบริหารราชการแผ่นดินก็ตาม หากให้เป็นเพียงภาระของรัฐเพียงฝ่ายเดียวการศึกษา ก็คงไม่มีประสิทธิภาพ ในยุคข้อมูลข่าวสารจึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจโดยเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมีแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education)

แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสนใจก่อให้เกิดทักษะ ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วมากยิ่งขึ้น เพราะเกิดประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ รวมทั้งทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแนวคิด ทักษะ ค่านิยม จนเกิดเป็นแนวคิดใหม่ที่มีความสร้างสรรค์ในการพัฒนา และรักษาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทางวิชาการภายในโรงเรียนที่เป็นแหล่งความรู้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ห้องสมุดโรงเรียน และห้องโสตทัศนศึกษา เพราะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด (เขมน์ภูษณ์ มิ่งศิริธรรม, 2553) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้ประโยชน์ในการสืบค้นหาความรู้ และใช้ในการสื่อสาร ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา การศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร เพราะทำให้ผู้เรียน

สามารถทำให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้รวดเร็ว เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน ช่วยให้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำสารสนเทศมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจ วางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ยังช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง (พัลลภ พิริยะสุรวงศ์, 2543)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีปัญหาอยู่หลายด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O - NET) อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ อีกทั้งโรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการไม่เพียงพอสาเหตุสำคัญเกิดจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาล โดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ทำให้งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ส่งผลให้ขาดแคลนอุปกรณ์ และเทคโนโลยี รวมทั้งไม่สามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการสืบค้น และการเรียนรู้ จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษา นอกจากนี้ จากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ประจำปีการศึกษา 2560 – 2561 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของนโยบายมากกว่าการลงปฏิบัติจริง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย ได้ตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันระดมความคิด ระดมทรัพยากร ในการแก้ไขปัญหาความขาดแคลนด้านอุปกรณ์ สื่อการสอน และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมระหว่าง เชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ประชากรเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ จำนวน 28 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 155 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
2. ประชากรเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน รวมจำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดต้องการบริหาร สัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ และ ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ นำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 มาทำการ

วิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับ หลักทฤษฎีที่ได้ศึกษาแล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการยก ร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้นจัดทำเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และตรวจสอบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีดังนี้ ผู้วิจัยสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปทดลองใช้ในการจัดแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบการมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อ ประเมินรูปแบบ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้รับผิดชอบงานแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 เป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน (Likert, R., 1967) ดังนี้

- 5 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ต้องการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นแปลความหมายตามแนวคิดของ เบสท์ มีเกณฑ์การแปลความหมาย (Best, W. J., 1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) ของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงาน แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน รวมจำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยมี ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$)

ตารางที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้	4.51	0.55	มากที่สุด
2. ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี	4.71	0.48	มากที่สุด
3. ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้	4.62	0.53	มากที่สุด
รวม	4.71	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่าพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า

2.1 จากการสนทนากลุ่ม รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความถูกต้องและเหมาะสม

2.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 3 องค์ประกอบหลัก และ องค์ประกอบย่อย ดังนี้

2.2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า มีองค์ประกอบย่อย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งด้านนโยบาย โครงสร้างการบริหารงาน งบประมาณที่ได้รับ และแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนา

2.2.2 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ

กระบวนการ มีองค์ประกอบย่อย คือ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งการมีส่วนร่วม มี 4 ด้าน คือ 1) การร่วมวางแผน 2) การระดมทรัพยากร 3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม 4) การวัดและประเมินผล

2.2.3 องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต

ผลผลิตที่ต่อต้องการคือ คุณภาพสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย คือนักเรียนครู และการบริหารจัดการ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า

3.1 ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านผลการพัฒนาสถานศึกษาและด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

3.2 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการมีส่วนร่วมหลังการใช้รูปแบบมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยกว่าก่อนการใช้รูปแบบ แสดงว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3.3 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาหลังการใช้รูปแบบมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยกว่าก่อนการใช้รูปแบบ แสดงว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามรูปแบบด้านผลการพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับที่ของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวม

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การร่วมวางแผน	4.36	0.59	มาก	3
2. การร่วมระดมทรัพยากร	4.70	0.38	มากที่สุด	2
3. การร่วมปฏิบัติกิจกรรม	4.63	0.53	มากที่สุด	1
4. การร่วมวัดและประเมินผล	4.35	0.71	มาก	4
รวม	4.51	0.55	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่

ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการร่วมระดมทรัพยากร ($\bar{X} = 4.70$) และ ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{X} = 4.63$) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการร่วมวางแผน ($\bar{X} = 4.36$) และด้านการร่วมวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.35$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับที่ของความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวม

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การร่วมวางแผน	4.77	0.33	มากที่สุด	2
2. การร่วมระดมทรัพยากร	4.78	0.31	มากที่สุด	1
3. การร่วมปฏิบัติกิจกรรม	4.63	0.53	มากที่สุด	4
4. การร่วมวัดและประเมินผล	4.64	0.61	มากที่สุด	3
รวม	4.71	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการร่วมระดมทรัพยากร ($\bar{X} = 4.78$) ด้านการร่วมวางแผน ($\bar{X} = 4.77$) ด้านการร่วมวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.64$) และด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{X} = 4.63$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับที่ของความต้องการมีส่วนร่วมบริหาร แหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวม

ด้าน	ระดับความต้องการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การร่วมวางแผน	4.61	0.52	มากที่สุด	2
2. การร่วมระดมทรัพยากร	4.70	0.47	มากที่สุด	1
3. การร่วมปฏิบัติกิจกรรม	4.60	0.56	มากที่สุด	3
4. การร่วมวัดและประเมินผล	4.57	0.56	มากที่สุด	4
รวม	4.62	0.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการร่วมระดมทรัพยากร ($\bar{X} = 4.70$) ด้านการร่วมวางแผน ($\bar{X} = 4.61$) ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{X} = 4.60$) และด้านการร่วมวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.57$)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับหลักการแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 2 แล้วนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าวมาเป็นข้อมูลสำหรับกรายกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การร่วมวางแผน 2) การระดมทรัพยากร 3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และ 4) การวัดและประเมินผล ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้เสนอแนะว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การร่วมวางแผน 2) การระดมทรัพยากร 3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และ 4) การวัดและประเมินผล มีความถูกต้องและเหมาะสม แต่เพื่อให้การมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรจัดสร้างรูปแบบโดยใช้หลักการของทฤษฎีระบบ และมีการนำวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming) มาใช้ในการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำสรุปสาระสำคัญของความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ พร้อมทั้งเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม เพื่อจัดทำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวม

รายการ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การร่วมวางแผน	4.11	0.89	มาก	4.17	0.79	มาก
2. การระดมทรัพยากร	4.30	0.80	มาก	4.19	0.91	มาก
3. การร่วมปฏิบัติกิจกรรม	4.22	0.84	มาก	4.24	0.88	มาก
4. การวัดและประเมินผล	4.17	0.91	มาก	4.22	0.88	มาก
รวม	4.20	0.86	มาก	4.21	0.87	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวม ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การอภิปรายผลของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการนำผลการวิจัยที่ค้นพบข้อเท็จจริงแล้วนำอธิบายผลที่สนับสนุนด้วยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

ประกอบด้วย มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมระดมทรัพยากร 3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และ 4) การร่วมวัดและประเมินผลมีการควบคุมคุณภาพโดยใช้วงจรของเดมมิ่งที่เรียกว่ากระบวนการ PDCA คือ การวางแผน (Plan) การทำตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไข (Act) เนื่องจากในการบริหารงานจะต้องมีการควบคุมคุณภาพตามหลักการของเดมมิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญา อภิบาลกุล ศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง ในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหาร: กรณีศึกษาของสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง ในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) พฤติกรรมของครูผู้สอน 3) ผลงานของสถานศึกษา 4) คุณลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษา และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา (ชัญญา อภิบาลกุล, 2545) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา สถาพรวงษา ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ 1) เป้าหมายความสำเร็จ 2) ความร่วมมือ 3) การทำงานเป็นทีม 4) ความเป็นประชาธิปไตย 5) การกระจายอำนาจและอิสระในตน 6) ข้อตกลงร่วมกัน 7) ความรับผิดชอบ 8) ความสัมพันธ์เชิงบวก 9) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 10) การจูงใจและเสริมพลังอำนาจ (ศักดา สถาพรวงษา, 2550) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตต์ เมตต์การุณจิต ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าคณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมากและส่วนที่รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินแผน การจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน และการวางแผนการประเมินโรงเรียนซึ่งจากรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ดังนี้ (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

1.1 การร่วมวางแผน เป็นการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จัดวางแผนงานในการจัดสร้างและให้บริการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดหาแหล่งทรัพยากร พัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ ในด้านการร่วมวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน เพราะ การวางแผนที่ดีจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีระบบ มีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ อีกทั้งการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนั้น จะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบถึงแนวทางในการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน โดยอย่างยิ่งด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ การสืบค้นหาความรู้ของผู้เรียน และได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินของโรงเรียน (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

1.2 การร่วมระดมทรัพยากร เป็นการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง จัดสรรแบ่งงาน สำหรับการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำโครงการเพื่อของงบประมาณ จัดโครงการระดมทุนจัดโครงการรับบริจาควัสดุ ครุภัณฑ์ และแรงงาน โดยไม่รับค่าตอบแทนในการมีส่วนร่วมในการบริหารโดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการร่วมระดมทรัพยากร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความจำเป็นและสำคัญมากในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้แก่โรงเรียนที่สามารถตอบสนองและจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสืบค้นอย่างมีคุณภาพ ทันท่วงที และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาตนเอง ได้รับประสบการณ์จริงที่สามารถนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

1.3 การร่วมปฏิบัติกิจกรรม เป็นการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเตรียมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ มีการประชุมชี้แจงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีการให้บริการของแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามความเหมาะสมของบริบทสถานศึกษารวมทั้งสอดส่อง ดูแล แก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและถนัดของผู้เรียนโดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามา

มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ แล้วทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันการดำเนินงานจึงเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

1.4 การร่วมวัดและประเมินผล เป็นการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดขอบเขตการติดตาม วิธีการประเมินผล การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการดำเนินงานของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจัดทำรายงานผลการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อผลการประเมินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่หากผลการดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว จัดทำวิธีการดำเนินการต่าง ๆ มากำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติครั้งต่อไป โดยภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการร่วมวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการทราบผลของการดำเนินงานด้านการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนำผลของการดำเนินงานมาปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาต่อยอดให้สูงขึ้น และต้องการเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการดำเนินงาน ว่ามีผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ศตวรรษ นิลประพัฒน์ ได้ทำวิจัย เรื่องการนำเสนอรูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ประเภท คือ 1) ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ 2) ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลและสมาคม 3) ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ สถาบันและหน่วยงาน และ 4) ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การนำ และ 4) การควบคุม โดยรูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ เขต 2 มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้เป็นประโยชน์ และถูกต้องครอบคลุมต่อไป (ศตวรรษ นิลประพัฒน์, 2558)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้ **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ควรทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันก่อนนำรูปแบบไปใช้ และควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายศึกษารายละเอียดของรูปแบบให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมมี 4 ด้าน คือ 1.1) การร่วมวางแผน 1.2) การระดมทรัพยากร 1.3) การร่วมปฏิบัติกิจกรรม และ

1.4) การวัดและประเมินผล 2) การนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาไปใช้ ต้องศึกษาปัจจัยในแต่ละองค์ประกอบให้ละเอียด และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน 3) การนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่พัฒนาขึ้นมาไปใช้ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) พัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) วิจัยเกี่ยวกับผลการดำเนินการที่อาจเกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ และทำการประเมินรูปแบบหลังจากทดลองใช้ไปแล้วอย่างน้อย ปี 3) ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ควรมีการศึกษาปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- เขมน์ภูษณ์ มิ่งศิริธรรม. (2553). การพัฒนาฐานข้อมูลแห่งการเรียนรู้จังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัยัญญา อภิบาลกุล. (2545). รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหาร: กรณีศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา . มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัลลภ พิริยะสุรวงศ์. (2543). บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศกับการปฏิรูปการศึกษา. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 13(4), 39-41.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยร่วมเกล้า จำกัด.
- ศตวรรษ นิลประพัฒน์. (2558). รูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 และ เขต 2. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศักดิ์ดา สถาพรวงษา. (2550). กลไกในการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ. วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 4(10), 34-42.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แหล่งเรียนรู้ในยุคปฏิรูป. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Best, W. J. (1981). *Research in Education*. Englewood cliffs. New Jersey: Prentice - Hill, Inc.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw - Hill.